

Силабус
Зарубіжна дитяча література
2023-2024 навчальний рік

Освітня програма	«Середня освіта (англійська мова та література)»
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація	014.02 Середня освіта. Мова та література (із зазначенням мови) 014.021 Англійська мова і література
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	вибіркова
Викладач	Ганна ТАБАКОВА
Кафедра	Кафедра української та зарубіжної літератури і порівняльного літературознавства
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/ffsk/structure-ffsk/kaf-zar-lit/composition-kaf-zar-lit/tabakova/
Контактний телефон	0669464702
E-mail викладача	septeni@ukr.net
Графік консультацій	вівторок, 11.00-12.00,

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів / годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
3 / 90 8 семестр	12	12	66	залік

Семестр: весняний

Мова навчання: українська, англійська

Ключові слова: дитяча зарубіжна література, дитяча література, зарубіжна література, коло дитячого читання, європейські літератури, літературний процес, індивідуальний авторський стиль

Мета та завдання курсу:

Метою викладання навчальної дисципліни «Зарубіжна дитяча література» є ознайомлення студентів із зарубіжною літературою для дітей та юнацтва та формування літературної компетентності майбутніх педагогів, навичок самостійного відбору та аналізу творів дитячої літератури зарубіжжя.

Загальна мета реалізується завдяки **завданням** курсу:

- сприяти засвоєнню основних етапів розвитку дитячої літератури та найважливіших фактів літературного процесу; змісту, структури, художніх особливостей творів для дітей зарубіжних письменників;
- з'ясувати місце творчості зарубіжних письменників, що писали для дітей, у світовій літературі та культурі, а також її вплив на загальний літературний процес;
- познайомити студентів із мультиплікаційним втіленням та екранізаціями зарубіжної дитячої літератури;
- сформувати інтерес до художніх творів зарубіжних письменників, що писали для дітей;
- розвивати навички виразного читання та художньої інтерпретації дитячих віршованих творів;
- розвиток критичного мислення, творчих та комунікативних здібностей студентів, навичок аналізу творів для дітей та юнацтва.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент **буде знати:**

- теоретичні відомості, визначені програмою дисципліни;
- сутність поняття та основні відмінності дитячої літератури, її роль у становленні дитини;
- ключові закономірності розвитку зарубіжної дитячої літератури, а також основні моменти біографії зарубіжних дитячих письменників цього періоду;
- зміст художніх та літературно-критичних текстів, визначених програмою;

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент **буде вміти:**

- визначати специфічні риси дитячої літератури;
- знаходити зв'язки між історичними та літературними фактами;
- аналізувати художні тексти та аргументовано висловлювати власні судження в усній та письмовій формі;

- працювати з літературно-критичною та довідковою літературою та інтернет-ресурсами відповідної тематики.

Зміст курсу:

Змістовий модуль 1. Специфіка дитячої літератури: історія, джерела, функції, інтермедіальний аспект.

Тема 1. Теоретичні засади вивчення дитячої зарубіжної літератури. Основні поняття теорії дитячої літератури. Класифікація дитячої літератури: жанрово-тематична, читацько-вікова, художньо-функціональна. Джерела дитячої літератури: Біблія, фольклор, міфологія. Функції дитячої літератури. Видавництво дитячих книг, особливі вимоги, роль ілюстрацій.

Тема 2. Особливості дитячого видання й екранного втілення дитячої літератури та його вплив на формування читацького інтересу дітей. Відомі кіноверсії дитячої художньої літератури. Взаємодія літератури і кіномистецтва. Мультиплікація. Мультифільми за мотивами класичних та сучасних творів для дітей. Творчість В. Діснея.

Змістовий модуль 2. Англійська дитяча література.

Тема 3. Жанр літературної казки в англійських письменників. Анімалістичні казки Р. Кіплінга. Специфіка літературної казки у творчості Р. Дала. Феномен популярності казок О.А. Мілна про Вінні-Пуха.

Тема 4. Жанр фентезі в англійській дитячій літературі. Жанрові ознаки фентезі. Вигаданий світ Арди у творчості Дж. Р. Р. Толкіна («Хобіт» та «Володар перснів»). «Сільмаріліон» - вигадана міфологічна система Д. Р. Р. Толкіна. «Ходячий замок Хаула» Д. Вінн Джонс: система образів твору. Серія книг про Гаррі Поттера Дж. К. Роулінг: жанрово-тематичні особливості.

Змістовий модуль 3. Американська та французька дитяча література.

Тема 5. Американська дитяча література ХХ століття. Роман для дівчаток Е. Портер «Поліанна»: проблематика та жанрово-композиційні особливості. Твори для підлітків у спадщині Дж.Д. Селінджера. Пригодницька і фантастична література для дітей ХХ ст. у творчості Р.Д. Бредбері. Серія «Чарівник Земномор'я» У. Ле Гуїн: персонифікація твору. Особливості жанру фентезі у романах письменниці.

Тема 6. Французька дитяча література. Джерела французької дитячої літератури. Жанрово-тематичні особливості казок М. Еме. Поетична творчість Ж. Превера. Дидактичне спрямування байкописеньок Р. Десноса.

Змістовий модуль 4. Жанрово-тематичне розмаїття німецької та скандинавської літератури для дітей

Тема 7. Німецькомовна дитяча література ХХ ст. Жанр фентезі у творчості М. Енде. Дитячі книги П. Маара. Жанр дитячого детективу у творчості Е. Кестнера («Еміль та детективи»). Фольклорні та міфологічні джерела творчості О. Пройслера. Дитяча адаптація нон-фікшн літератури у творчості Б. Шефера.

Тема 8. Скандинавська дитяча література ХХ століття. Феномен популярності творів Т. Янсон: історія створення мумі-тролів. Тема самотньої дитини у творчості А.-А.-Е. Ліндгрена («Мію, мій Мію», «Пеппі Довгапанчоха» «Расмус волоцюга» та ін.) Історія створення роману С. Легерлеф «Дивовижна мандрівка Нільса Гольгерсона з дикими гусями».

Змістовий модуль 5. Польська та італійська дитяча література.

Тема 9. Італійська дитяча література. Вплив модерністських течій на дитячу творчість Дж. Родарі.- Жанр казки у спадщині Дж. Піреллі. Дитячі оповідання Сільвіо Д'Арцо. Серія книжок про Ніну та її друзів Муні Вітчер.

Тема 10. Польська дитяча література. Анімалістичні дитячі твори Я. Грабовського. Педагогічна і літературна діяльність Януша Корчака. Дитячі оповідання й повісті письменника. Підліткові проблеми у романі Б. Космовської «Буба»

Змістовий модуль 6. Класичні традиції та новаторство в дитячій зарубіжній поезії.

Тема 11. Дитяча зарубіжна поезія ХХ ст. Жанрове розмаїття дитячої поезії. Традиції англійської поезії нонсенсу у віршах У. де ла Мера. Своєрідність казок у віршах Д. Дональдсон. Скандинавські поетичні твори для дітей у творчості Г. Расмуссена та М. Гамсун. Російськомовні вірші для дітей: жанрово-тематична своєрідність поезії К. Чуковського, Б. Заходера, А. Барто. Особливості польської поезії для дітей. Вірші Яна Бжехви.

Методи навчання: За характером логіки пізнання: аналітичний, синтетичний, дедуктивний, індуктивний.

За рівнем самостійності розумової діяльності: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

За джерелом знань: словесні (розповідь, пояснення, бесіда, лекція, інструктаж, робота з книгою); наочні (демонстрація, ілюстрація, спостереження); практичні (практична робота, виконання завдання).

За дидактичними цілями: методи організації навчальної діяльності, стимулювання і релаксації, контролю та оцінки.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): від студента очікується здатність відповідати на питання за вивченим матеріалом, обговорення дискусійних питань, виконання практичних завдань, самостійної роботи

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: персональний комп'ютер, проєктор, екран/інтерактивна дошка.

Система оцінювання та вимоги:

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять. При оцінюванні на практичних заняттях враховується активна участь студентів у занятті, здатність відповідати на питання за вивченим матеріалом, обговорення дискусійних питань, виконання практичних завдань, самостійної роботи.

Семестровий контроль у формі заліку проводиться за результатами поточного контролю. Максимальна підсумкова оцінка складає 100 балів.

Таблиця 1. Розподіл набраних студентом балів під час поточного контролю

Види робіт	Кількість набраних балів						
	незадо- вольн о	незадо- вольн о	задо- вольн о	задо- вольн о	Добре	добре	відмінно
	1-34	35-49	50-57	58-64	65-77	78-89	90-100
	F	FX	E	D	C	B	A
	не зараховано			зараховано			
Практичне заняття 1	1	2	2,5	3	4	4,5	5
Практичне заняття 2	1	2	2,5	3	4	4,5	5
Практичне заняття 3	1	2	2,5	3	4	4,5	5
Практичне заняття 4	1	2	2,5	3	4	4,5	5
Практичне заняття 5	1	2	2,5	3	4	4,5	5
Практичне заняття 6	1	2	2,5	3	4	4,5	5
Підсумковий модульний контроль	10	13	14	16	17	18	20
Самостійна робота 1	3,6	4,8	5,6	6	7,2	8,8	10
Самостійна робота 2	3,6	4,8	5,6	6	7,2	8,8	10
Самостійна робота 3	3,6	4,8	5,6	6	7,2	8,8	10
Самостійна робота 4	3,6	4,8	5,6	6	7,2	8,8	10
Самостійна робота 5	3,6	4,8	5,6	6	7,2	8,8	10
Разом максимальна кількість набраних балів	34	49	57	64	77	89	100

Таблиця 2. Внутрішня університетська шкала оцінювання

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Підсумкова оцінка є сумою балів, набраних за весь курс навчання (робота на практичних заняттях та виконання самостійних завдань та враховується за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Список рекомендованих джерел:

Основні

1. Качак Т. Б., Круль Л. М. Зарубіжна література для дітей: підручник. Київ: Академвидав, 2014. 416 с.
2. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. Т.1: А-К / за ред. Н. Михальської та Б.

- Щавурського. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2005. 824 с.
3. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. Т.2: Л-Я / за ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2005. 864 с.
 4. Children's Literature. New Approaches / ed. by Karín Lesnik-Oberstein. New York, Palgrave Macmillan, 2004. 235 p.

Додаткові

1. Зайцева К. Візуалізація сучасного «дитячого» тексту. Сучасні літературознавчі студії. Постгуманізм та віртуальність: літературні виміри. Збірник наукових праць. Вип. 10. / гол. ред. Н.О. Висоцька. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2013. С. 155 – 162.
2. Качак Т. Б. Література для дітей і дитяче читання у контексті сучасної літературної освіти. Збірник науково-методичних статей. Івано-Франківськ: Тіповіт, 2013. С. 68 – 76.
3. Качак Т. Літературна освіта в Україні: промоція дитячої книги і читання. Література. Діти. Час: Вісник центру дослідження літератури для дітей та юнацтва. Вип. 4. Рівне: Дятлик М., 2013. С. 239 – 246
4. Минералова И.Г. Детская литература: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений Москва: ВЛАДОС, 2007. 175 с.
5. Папуша О. Дитяча література як маргінес літературознавчої теорії: До проблеми конституювання об'єктів наукового дискурсу. Слово і час. 2004. № 12. С. 20 - 26.
6. Огар Е. Дитяча книга: проблеми видавничої підготовки : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / Е. Огар. – Українська академія друкарства. – Л., 2003. – 160 с.
7. Табакова Г.І. Вступ до літературознавства: навч. посіб. Мелітополь, 2018. 122 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ (www.bdpu.org/library)
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua>)
3. Бібліотека текстів (www.chtyvo.org.ua)
4. Бібліотека світової літератури (оригінали та переклади): <http://www.ae-lib.org.ua/>
5. Центр дослідження літератури для дітей та юнацтва (<http://urccyl.com.ua/ua/>)